

LEZÁRÁS (5 PERC)

Térjünk vissza magunkhoz, és saját kapcsolódási pontjaitokhoz, ezzel szubjektív tanulságokat, üzeneteket leszűrve! Rámutathatunk arra, hogy mennyire különbözően hathat ránk egy-egy történet.

Mi a film üzenete számodra? Pozitív vagy negatív ez az üzenet?

Milyen kapcsolódási pontokat találtál?

Van-e bármilyen szinten hasonló problémád, mint amivel Sonita küzd/küzdött?

TOVÁBBI OLVASMÁNYOK

„Hallatni szerette volna a hangját”- Interjú Rokhsareh Ghaemmaghami rendezővel.

MagyarNarancs.hu, 2016/44. (2017.11.03.)

Paksy Eszter (szerk.): Közelkép az iszlámról. Kultúra, vallás, politika.

Új Város alapítvány: Budapest, 2017. Budapest, 2017.

Fodor István: Nők az iszlám világban. Barankovics.hu, 2017. 07. 26.

Rostoványi Zsolt: Az iszlám Afganisztánban. Mult-kor.hu, 2002. 02. 08.

Marjane Satrapi: Persepolis. Gyerekkorom Iránban.

Nyitott Könyvműhely: Budapest, 2007.

Marjane Satrapi: Persepolis. A visszatérés. Nyitott Könyvműhely: Budapest, 2008.

THULE TUVALU

---

rendezte: **Matthias von Gunten**
Svájc & Tuvalu & Grönland, 2014, 96 perc
inuit, tuvalui és angol nyelven, magyar vagy angol felirattal

SZINOPSZIS

Thule Grönland legészakibb csücskén fekszik, Tuvalu pedig egy kicsi szigetállam a Csendes-óceánon. A hatalmas távolság ellenére a két helyet ugyanaz a természeti csapás sújtja: Thulében fogy a jég, Tuvaluban pedig folyamatosan emelkedik a tengerszint, és fennáll a veszély, hogy a sziget úgy, ahogy van, elmerül. Míg legtöbbször a globális felmelegedéssel csak a médiában találkozunk, Thule és Tuvalu lakosai számára ez a szorongató valóság.

MIÉRT ÉRDEMES MEGNÉZNI A FILMET?

A film közérthetően és nagyon szemléletesen dolgozza fel a globális felmelegedés okozta környezeti változások témáját. Megismerjük két egymástól nagy földrajzi távolságban élő, a természettel szoros összhangot ápoló közösség mindennapjait, majd láthatjuk, hogyan alakul át az életük a külső körülmények hatására. A mozgókép sok olyan témát érint, melyek közvetve vagy közvetlenül befolyásolják mindennapjainkat. Segítségével erősíthetjük a diákok környezettudatosságát és a természet értékei iránti elköteleződést, valamint ráéberesztjük őket arra, hogy az emberi élet milyen erősen kötődik a globális folyamatokhoz. A környezetvédelem és a földrajz egyes fogalmain kívül alapvető antropológiai definíciókat is bevezethetünk, beszélhetünk a természeti népek és a modern társadalmak életmódjának különbségeiről, a generációk egymáshoz való viszonyáról, a migráció okairól és következményeiről. A látottak megértése akkor mélyül el igazán, ha a diákok megértik, hogy a film által felvetett kérdések őket is érintik, ezért azokkal kapcsolatban nem maradhatnak kívülről.

A Thule Tuvalu dokumentumfilm szempontról jól szemlélteti a kreatív dokumentumfilm és a többi alkotói módszer különbségeit. Kiválóan elemezhető rajta a különböző filmes eszközök (képmanipulációs, narráció, vágás stb.) használata és ezek hatása a nézőre.

KULCSSZAVAK

bennszülött társadalom az önellátás hagyományai

család globális felmelegedés tömegtermelés – önellátás

ökológiai kihívások az állatok védelme

JAVASOLT FELDOLGOZÁSI IDŐ

45 perc

A FILM FELDOLGOZÁSÁNAK MENETE

FELVEZETÉS (5 PERC)

Kezdjük a film elemzését a látottak megértésével, térbeli és időbeli elhelyezésével. Mivel két párhuzamosan létező közösséget ismerünk meg, próbáljuk meg feltérképezni a kulturális hasonlóságokat és különbségeket.

Milyen az inuitok és a csendes-óceáni közösség élete?

(vadászó illetve halászó közösségek)

Miben különbözik ez az életmód a miénktől? *(egy pólusú, ezért kiszolgáltatott életmód, csak az adott ökológiai helyzetben működik, tökéletes szimbiózis a természeti környezettel)*

Mivel táplálkoznak a film szereplői? Hogyan szerzik meg az ételt?

(szűkös lehetőségek, de azok tökéletes kihasználása)

Hogyan történik a vadászat az ökológiai törés előtt?

(eszközök és módszerek: kuttyaszán, kuttyatartás, háló, csónak)

Védeni kell-e az állatokat ezektől az emberektől? *(valójában nem a természeti népek veszélyeztetik ezeket az állatokat, ők feldolgozzák az egész állatot, a tömegtermelés nem)*

A filmben látott embereknek milyen a viszonyuk az elejtett állatokhoz? *(közvetlen kapcsolat a később elfogyasztott állattal, kockázatos vadászat stb.)*

Milyen jelenetek mutatják, hogy ez egy veszélyes tevékenység? Neked mi a közöd ahhoz a csirkéhez, amit megeszelsz?

Fontos, hogy megállapítsuk, hogy egy ponton törés következik be a két közösség életében, mert ezt követően ennek a törésnek az okait és következményeit kutatjuk.

FELDOLGOZÁS (35 PERC)

A feldolgozást kulturális és ökológiai szempontok szerint csoportosított kérdésekkel folytathatjuk. Mindkét téma esetében a környezeti változásokra adott válaszok meghatározásával jutunk el a probléma lényegéig. Jó, ha a diákok a vita során reflektálnak arra, hogy összetett folyamatokról, összefüggő ok-okozati rendszerekről van szó.

A KÖZÖSSÉG ÉS A CSALÁD

Milyen a kapcsolat a filmben bemutatott generációk között? Honnan tudjátok, hogy ez egy nagyon szoros viszony? Milyen jelek mutatnak erre?

Nektek is ilyen a kapcsolatotok a szüleitekkel?

„Nem lehet szoros a kapcsolatod valakivel, ha nem bízol meg benne”

– Miért mondja ezt az egyik szereplő? Miért fontos ez ebben a környezetben?

Milyen az idősek szerepe? *(tisztelet övezi őket, egy ponton átadják a tudást és a vezetést a következő generációnak)*

Milyen közös időtöltési formákat látunk a filmben?

(étkezések, tánc, rítusok, vallási szertartások)

Milyen a filmben bemutatott közösségekben a pénz szerepe?

Egyes kérdésekkel személyesebb szempontokat is felvethetünk, hogy a csoport tagjai jobban érezzék saját érintettségüket. A saját kultúrával való összehasonlítás tanulságos lehet és felhívhatja a figyelmet olyan részletekre, melyek felett egyébként könnyen elsiklanánk. Ezek után lassan áttérhetünk a klímaváltozás problémájára, melynek megbeszélése során a csoport felkészültségéhez és igényeihez igazodva használhatjuk a tudományos fogalmakat.

A KLÍMAVÁLTOZÁS ÉS AZ ARRA ADHATÓ VÁLASZOK

Sorolj fel olyan jelenségeket a filmből, melyek a klímaváltozásra utalnak:

- **Tuvalu** *(az ivóvíz hiánya, emelkedik a vízszint, elpusztulnak a fák)*
- **Thule** *(később jön a jég, a kutyaszánt nem lehet használni a jégen, új halfajták jelennek meg)*

Milyen válaszokat adhat a környezeti változásokra

- **az állam** *(klímaszerződések, kríziskezelés),*
- **a közösség** *(kríziskezelés, új technológiai megoldások),*
- **a család** *(migráció, új technológiai megoldások),*
- **az egyes ember** *(szakmaváltás, migráció),*
- **az állat** *(elvándorol vagy elpusztul)?*

Mi az, ami mindenképpen eltűnik majd a régi kultúrából?

(pl. a migráció során / helyben maradva)

Kultúravesztés: a korábbi kultúra elemei egy változás hatására eltűnnek, ezzel megváltozik a kultúra. Az ilyen változásokat az antropológia veszteségnek fogja fel.

Mi az, ami megjelenik a régi kultúra helyett?

(baseball-t néznek, lazább családi kapcsolatok, McDonalds)

Mik a globális kultúra elemei a filmben?

Kik maradnak és kik vándorolnak el? Miért?

Emeljük ki, hogy a migrációnak sok esetben erős ökológiai okai vannak. Ezen a ponton lehetőség adódik a téma tágabb kifejtésére, ehhez hasonló kérdésekkel: Ismereteid szerint kik és miért indulnak még útra a világban? (pásztornépek elvándorlása a sivatagos környezetből stb.) A konkrét példák alapján állapítsuk meg, hogy az egypólusú, törekeny közösségek jellemzően a fejlett világ felé haladnak, mert ott betagozódhatnak a globális rendszerbe, amely nem egypólusú, sok eszköz áll rendelkezésre, ezért biztonságosabbnak tűnik.

Hogyan kapcsolódik egymáshoz Thule és Tuvalu a film szerint?

Meg kell-e néznünk ezt a filmet nekünk Magyarországon?

Van közünk ehhez a történethez?

Ezeket a kérdéseket mindenképpen érdemes feltenni a csoportnak, mivel a válasz nem feltétlenül egyértelmű a számukra (a film korábbi vetítései során volt olyan eset, hogy a diákok úgy érezték, hogy a filmben látottaknak semmilyen módon nincs közük az ő életükhöz). Hangsúlyoznunk kell, hogy a modern társadalom részeként mi is betagozódunk egy globális rendszerbe, melynek folyamatai állandóan befolyásolják az életünket. Amennyiben a csoport általában is érdeklődik az egymásra ható rendszerek működése iránt, bevezethetjük a „pillangóhatás” fogalmát.

KREATÍV DOKUMENTUMFILM

A Thule Tuvalu olyan kreatív dokumentumfilm, melynél a szerkesztettség finoman, de azért követhetően és jól elemezhetően van jelen. A filmes eszközök alaposabb vizsgálatával megismerhetjük a szerkesztés módszerét és az egyes eszközök alkalmazásának hatásait. Mivel feltételezhetjük, hogy a csoport tagjai láttak már ismeretterjesztő természetfilmet, esetleg jó kiindulópont lehet az összehasonlítás egy ilyen mozgóképpel.

HOGYAN KÉSZÜLT A FILM?

Hasonlítsátok össze ezt a filmet az általatok korábban látott természetfilmekkel!

Mik a hasonlóságok és a különbségek? *(Narráció hiánya – hogyan befolyásolja a filmet, ha van narráció? Gyorsabb és egyértelműbb lehet, narráció hiányában itt hosszabb snitteket látunk, ezért nagyobb az értelmezési spektrum, a jelenet teljes gazdagsága ki tud bomlani)*

Hogy nézhetett ki ennek a filmnek a forgatása? Kik dolgozhattak a helyszínen?

(rendező, operatőr, mikrofonos, stb.)

Hogyan köti össze a két földrajzilag egymástól távol fekvő pontot a film *(tartalmi és formai megoldások – pl. éjszakát látunk az egyik helyen, majd vágás után a másikon; mivel a stáb nem tud állandóan összevissza utazgatni, ezért ezt tudatosan meg kellett tervezni)*

Hosszúnak tartjátok a filmet és a jeleneteket? *(Az antropológiai film még hosszabb jelenetekkel dolgozik, szinte élvezhetetlen – miért? Mert ezek dokumentálják hitelesen utoljára az elvesző kultúrákat, ezek az utolsó tudósítások, ezért fontos, hogy minél több hiteles részlet megmutassanak.)*

Mennyire objektívek a dokumentumfilmek különböző formái?

Mi mutatja, hogy ez a film szerkesztett?

(magyarázó szövegek a képre írva, lassítás, gyorsítás stb.)

Emlékezzetek vissza a tuvalu ünnepség jelentére! Hogyan éri itt el a rendező a drámai hatást? Hogyan változik itt a tempó? *(szerkesztés vágással: vidám tánc képei, majd drámai hangon bejelentik, hogy Kiribatit evakuálni kell)*

Milyen elemek jelzik, hogy a múltból a jövőbe tart a film? *(öregék után a kisbaba jelenete stb.)*

LEZÁRÁS (5 PERC)

A feldolgozás lezárásaként próbáljuk meghatározni a film szerepét az általa felvetett problémák kezelésében. Hangsúlyozzuk, hogy hasonló témákról közvetlen környezetünkben is lehetne forgatni, esetleg gyűjtsünk is ehhez ötleteket. A Thule Tuvalu feldolgozása során a személyes reflexiók, a személyes kötődések felismerése fontos ahhoz, hogy a diákok az érintett ökológiai és társadalmi kérdésekre érzékenyebbé váljanak.

Kell-e ilyen filmeket nézni? Miről szolt elsősorban a film? *(„jó megismerni ezeket az embereket és azt, hogyan próbálnak alkalmazkodni”, „példákat adnak” stb.)*

El tudjátok-e képzelni ezt a fajta bemutatást környező országok népeiről?

TOVÁBBI OLVASMÁNYOK

Bartholy J. – Pongrácz R. – Barcza Z. – Haszpra L. – Gelybó Gy.– Kern A. – Hidy D. – Torma Cs.– Hunyadi A.–Kardos P. 2007: A klímaváltozás regionális hatásai: a jelenlegi állapot és a várható tendenciák. – Földrajzi Közlemények 131. 4. 419–429.

Carolyn Fry: A klímaváltozás: a XXI. század legnagyobb kihívása. Totem Plusz: Budapest, 2008.

Laura Howell: Időjárás és klímaváltozás. Tioti: Budapest, 2004.

Kertész Ádám: A globális klímaváltozás természetföldrajza. Holnap Kiadó: Budapest, 2001.

A globális felmelegedés és hatásai. Kamaszpanasz.hu.
Globalisfelmelegedes.info

